

Julkisten menojen hintaindeksi

2021, 1. vuosineljännes

Julkisten menojen hintaindeksi nousi kuntataloudessa ja valtiolla

Julkisten menojen hintaindeksi nousi valtiolla Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan 1,1 prosenttia vuoden 2021 ensimmäisellä vuosineljänneksellä vuotta aiempaan verrattuna. Kuntatalouden hintaindeksi nousi 1,5 prosenttia ja kuntien peruspalvelujen hintaindeksi 1,5 prosenttia vastaavana aikana.

Julkisten menojen hintaindeksi 2015=100, 1. neljännes 2021

Indeksi (2015=100)	Pisteluku ¹⁾	Vuosimuutos-% 2019–2020 ¹⁾	Vuosimuutos-% I/2020–I/2021 ¹⁾
Valtiontalous	103,7	1,2	1,1
Kuntatalous	104,0	1,1	1,5
– Kunnat	103,4	1,1	1,5
– Kuntayhtymät	104,1	1,0	1,4
– Kuntien peruspalvelujen hintaindeksi	104,1	1,1	1,5

1) Ennakollinen

Valtion menojen hintaindeksin nousu johtui pääasiassa siirtomenojen kasvusta kunnille ja kuntayhtymille sekä maksetuista eläkkeistä. Lisäksi indeksin nousuun vaikutti tavarat ja palvelut -ryhmä. Kuntatalouden indeksin nousuun vaikuttivat pääasiassa palkkojen ja palkkioiden kasvu sekä tavaroiden ja palvelujen ostot.

Sisällys

Taulukot

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Kuntatalous menolajeittain 2015=100, Q1/2021 (ennakollinen).....	3
Liitetaulukko 2. Kuntatalous tehtäväalueittain 2015=100, Q1/2021 (ennakollinen).....	3
Liitetaulukko 3. Valtiontalous menolajeittain 2015=100, Q1/2021 (ennakollinen).....	4
Liitetaulukko 4. Valtiontalous hallinnonaloittain 2015=100, Q1/2021 (ennakollinen).....	4
Tietojen tarkentuminen.....	5
Julkisten menojen hintaindeksin laatuseloste.....	6

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Kuntatalous menolajeittain 2015=100, Q1/2021 (ennakollinen)

Menolaji	Indeksipisteluku	Neljännesvuosimuutos, %	Vuosimuutos, %
1. Käyttökustannukset	104,5	0,5	1,5
1.1. Henkilöstökustannukset	102,5	0,3	1,9
1.1.1. Palkat ja palkkiot	107,5	0,0	1,5
1.1.2. Sosiaalivakuutusmaksut	85,9	1,5	3,4
1.2. Tavaroiden ja palvelujen ostot	107,0	0,6	1,2
1.2.1. Aineet, tarvikkeet ja tavarat	106,6	0,6	0,5
1.2.2. Palvelujen ostot	107,1	0,6	1,4
1.3. Muut käyttökustannukset	106,8	0,4	1,5
1.3.2. Muut käyttökustannukset, muut	106,8	0,4	1,5
1.4. Poistot ja arvonalentumiset	101,9	0,3	-0,3
1.4.1 Poistot	101,9	0,3	-0,3
2. Investointimenot	117,2	-3,8	1,6
3. Rahoitusmenot	31,6	12,5	-7,9
SSS Yhteensä, ml. liikelaitokset	104,0	0,4	1,5

Liitetaulukko 2. Kuntatalous tehtäväalueittain 2015=100, Q1/2021 (ennakollinen)

Tehtäväalue	Indeksipisteluku	Neljännesvuosimuutos, %	Vuosimuutos, %
SSS Yhteensä, ml. liikelaitokset	104,0	0,4	1,5
11 Yleishallinto	105,5	0,5	1,9
12 Sosiaali- ja terveystoimi	104,8	0,4	1,6
121 Sosiaalitoimi	106,1	0,3	1,9
122 Terveystoimi	104,2	0,4	1,4
13 Opetus- ja kulttuuritoimi	102,3	0,4	1,4
131 Opetustoimi	102,0	0,3	1,3
132 Kulttuuritoimi	103,7	0,4	1,4
14 Muut palvelut	103,6	0,5	1,2
15 Liiketoiminta	106,1	0,5	1,4

Liitetaulukko 3. Valtiontalous menolajeittain 2015=100, Q1/2021 (ennakollinen)

Menolaji	Indeksipisteluku	Neljännesvuosimuutos, %	Vuosimuutos, %
SSS Valtiontalous yhteensä	103,7	0,5	1,1
1. Kulutusmenot	105,3	0,6	1,2
1.1. Palkat ja muut henkilöstömenot	104,8	0,3	1,6
1.1.1. Palkat ja palkkiot	107,4	0,1	1,3
1.1.2. Sosiaalivakuutusmaksut	93,2	1,3	2,8
1.2. Maksetut eläkkeet	104,4	0,5	0,5
1.3. Tavarat ja palvelut	106,9	1,0	1,4
2. Siirtomenot	103,1	0,5	1,1
2.1. Siirtomenot kunnille ja kuntayhtymille	104,8	0,4	1,7
2.2. Siirtomenot elinkeinoelämälle	106,2	1,5	1,5
2.3. Siirtomenot kotitalouksille	100,3	0,4	0,4
2.4. Siirtomenot yleishyödyllisille yhteisöille	102,9	0,5	1,5
2.5. Maksusuudet EU:lle	106,0	0,0	0,0
2.6. Siirtomenot ulkomaille	106,0	0,0	0,0
3. Reaalisijoitukset	101,4	0,1	-0,7
4. Finanssisijoitukset	106,2	1,5	1,5
5. Muut menot	104,6	0,8	1,1

Liitetaulukko 4. Valtiontalous hallinnonaloittain 2015=100, Q1/2021 (ennakollinen)

Hallinnonala	Indeksipisteluku	Neljännesvuosimuutos, %	Vuosimuutos, %
SSS Valtiontalous yhteensä	103,7	0,5	1,1
01 Yleinen hallinto	104,4	0,4	1,3
02 Ulkoasiainministeriö	105,8	0,2	0,6
03 Sisäministeriö	105,1	0,2	1,6
031 Poliisi	104,8	0,3	1,6
032 Rajavartiolaitos	105,1	-0,3	1,6
033 Sisäministeriö - muut	105,9	0,5	1,6
04 Puolustusministeriö	105,7	0,4	1,2
05 Valtiovarainministeriö	105,1	0,5	1,4
06 Opetusministeriö	102,1	0,4	1,2
062 Opetusministeriö - muut	102,1	0,4	1,2
07 Maa- ja metsätalousministeriö	105,8	1,2	1,5
08 Liikenne- ja viestintäministeriö	106,9	1,6	1,3
09 Työ- ja elinkeinoministeriö	104,7	0,7	1,4
10 Sosiaali- ja terveysministeriö	100,7	0,3	0,4
11 Ympäristöministeriö	105,1	0,7	1,4

Tietojen tarkentuminen

Tilaston tiedot ovat tarkentuneet alla olevan taulukon mukaisesti. Lisätietoja tietojen tarkentumisesta on laatuselosteen kohdassa 3. Tarkentuminen kuvaa uusimman ja ensimmäisen julkistuksen vuosimuutosprosenttien erotusta prosenttiyksiköissä. Ensimmäinen julkistus viittaa ajankohtaan, jolloin kyseisen tilastoneljänneksen ennakkollinen tieto on ensimmäisen kerran julkaistu.

Julkisten menojen hintaindeksien vuosimuutosten tarkentuminen

Indeksi ja vuosineljännes		Vuosimuutos (%)		Tarkentuminen (%-yks)
		Julkistus 16.6.2021 (%)	1. Julkistus (%)	
Valtiontalous	I/2020	1,9	1,7	0,2
	II/2020	0,7	0,5	0,2
	III/2020	1,1	0,9	0,2
	IV/2020	1,3	1,0	0,3
Kuntatalous	I/2020	2,2	2,1	0,1
	II/2020	0,0	-0,1	0,1
	III/2020	1,0	0,8	0,2
	IV/2020	1,2	1,0	0,2
Kuntien peruspalvelujen hintaindeksi	I/2020	2,3	2,2	0,1
	II/2020	0,1	0,0	0,1
	III/2020	0,8	0,7	0,1
	IV/2020	1,0	1,0	0,0

Julkisten menojen hintaindeksin laatuseloste

1. Tilastotietojen relevanssi

1.1 Yhteenveto julkisten menojen hintaindeksin tietosisällöstä ja käyttötarkoituksesta

Julkisten menojen hintaindeksi sisältää pistelukuja valtiontalouden ja kuntatalouden menojen hintakehityksestä. Tilastoa käytetään hyväksi mm. valtion- ja kuntatalouden päätöksenteossa, kansantalouden tilinpidossa, erilaisissa sopimuksissa, tutkimuksissa ja muissa tilastoissa. Indeksien pistelukuja voidaan käyttää kiinteähintaisiin laskelmiin, kun arvioidaan ja vertaillaan julkisen talouden tulojen ja menojen volyymimuutoksia. Kuntien peruspalvelujen hintaindeksiä (KUPHI) käytetään valtion kunnille maksamien valtiosuukien indeksitarkistuksessa (laki kunnan peruspalvelujen valtiosuudesta 29.12.2009/1704). Kuntien peruspalvelujen hintaindeksi on muuten samanlainen kuin kuntatalouden indeksi, mutta se kattaa vain sosiaali-, terveys-, opetus- ja kulttuuritoimen eli kuntien peruspalvelut.

1.2 Tutkimuskohde ja tietolähteet

Julkisten menojen hintaindeksi (JMHI) mittaa valtiontalouden ja kuntatalouden menojen hintakehitystä perusajankohtaan verrattuna. Valtiontalouden indeksin painorakenne on vuoden 2014 valtion tilinpäätöksen mukainen. Kuntatalouden hintaindeksin painorakenne perustuu kuntatalouden tilinpäätöstietoihin vuodelta 2015. Hintaseurannassa käytetään pääasiassa Tilastokeskuksen muita palkka-, hinta- ja kustannusindeksejä.

1.3 Käsitteet

Indeksin keskeiset käsitteet on määritelty Tilastokeskuksen käsitetietokannassa.

1.4 Luokitukset

Julkisten menojen hintaindeksi valtiontaloudelle lasketaan hallinnonaloittain ja menolajeittain ja vastaavasti kuntataloudelle indeksi lasketaan tehtävälueittain ja menolajeittain. Kuntatalouden hintaindeksi jakaantuu kolmeen erillisiin indeksiin, kuntiin ja kuntayhtymiin sekä kuntatalouteen.

1.5 Lait ja asetukset, joihin tilaston laatiminen perustuu

Tilasto on kehitetty käyttäjäosapuolten tarpeesta ja sen tuotanto perustuu vapaaehtoisuuteen. Sidosryhmään on kuulunut asiantuntijoita Kuntaliitosta ja Valtionvarainministeriöstä.

2. Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

Julkisten menojen hintaindeksi on kiinteäpainoinen indeksi, joka lasketaan Laspeyresin hintaindeksin mukaisesti. Indeksien laskenta vaatii perusvuoden painorakenteen lisäksi valittujen hyödykkeiden neljännesvuosittaisen hintaseurannan.

Valtionhallinnon painorakenne on saatu vuoden 2014 valtion keskuskirjanpidon aineistosta eli valtion tilinpäätösaineistosta. Aineistossa menot on luokiteltavissa budjetin pääluokan, luvun ja momentin sekä liikekirjanpidon tilin ja tiliviraston mukaan.

Kuntatalouden indeksin painona ovat vuoden 2015 tilinpäätöstietojen mukainen menojen summa, jossa on huomioitu sulautetut palvelujen ostot. Kuntatalouden hintaindeksin 2015=100 painorakenne ei summaudu kunnista ja kuntayhtymistä juuri palveluostojen sulautuksen vuoksi. Tehtävälueittaisissa indekseissä ovat mukana sisäiset vuokrat. Menolajittaisessa indeksissä sisäiset vuokrat eivät ole mukana. Investoinneista ovat mukana vain maanostot. Vuoden 2015 painoissa on mukana liikelaitokset, koska niitä ei ole eritelty 2015 tilinpäätöksessä erilleen.

Menolajien hintakehitystä seurataan Tilastokeskuksen tuottamalla palkka-, hinta- ja kustannusindekseillä. Valmiiden indeksien lisäksi kerätään hinta- ja tariffitietoja mm. sosiaalivakuutusmaksuista, työeläkeindekseistä ja koroista.

JMHI -järjestelmän laadintaa ja uudistamista on selvitetty seuraavissa muistioissa: TK, Julkisten menojen hintaindeksit 1977=100, Käyttäjäopas, Muistio No 94, 21.6.1984; TK, Katsauksia 1997/5, Julkisten menojen hintaindeksi 1995=100, Helsinki 1997; TK, Menetelmäseloste, Julkisten menojen hintaindeksi

2000=100, lokakuu 2004 pdf. TK, Menetelmäseloste, Julkisten menojen hintaindeksi 2005=100, kuntatalous, valtiontalous sekä kuntien peruspalvelujen hintaindeksi (Kuphi).

3. Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Indeksi kuvaa kattavasti julkisten menojen hintakehitystä. Tilastokeskuksen tuottamista palkka-, hinta- tai kustannusindekseistä on etsitty jokaiselle menolajille sitä luotettavasti kuvaavat indeksit. Monet indekseistä voivat olla epätarkkoja mittareita tietyillä aloilla, esimerkiksi investointikustannuksien mittaamisessa. Sen sijaan palkkaindeksien tiedot ovat varsin käyttökelpoisia. Näin saadaan hyvä kuva julkisten menojen kustannustasosta kunakin ajankohtana.

Julkisten menojen hintaindeksin laskemisessa käytetään pitkälti hyväksi Tilastokeskuksen tuottamia palkka-, hinta- ja kustannusindeksejä. Eniten indeksisarjoja poimitaan ansiotasoindeksistä, joka julkaistaan ennakkollisena. Ansiotasoindeksin ennakkollisuuden vuoksi myös julkisten menojen hintaindeksi on ennakkollinen. Pisteluvut tarkentuvat vuoden mittaan siten, että lopulliset tiedot julkistetaan pääsääntöisesti seuraavan vuoden toisen vuosineljänneksen julkistamisen yhteydessä.

4. Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Indeksit lasketaan neljännesvuosittain. Ne julkaistaan ennakkollisina tilaston kotisivulla ansiotasoindeksin valmistuttua n. 7 viikkoa neljänneksen päätyttyä. Indeksit ovat ennakkollisia kunnes ansiotasoindeksin tiedot ovat lopullisia.

5. Tietojen saatavuus ja läpinäkyvyys/selkeys

Julkisten menojen hintaindeksin pisteluvut julkaistaan Pdf -julkaisuna tilaston omilla kotisivuilla. Aikasarjatiedot julkaistaan Tilastokeskuksen tilastotietojen itsepalvelujärjestelmässä (StatFin). Kaikki edellä mainitut palvelut ovat maksuttomia.

6. Tilastojen vertailukelpoisuus

Tilaston kotisivuilla on laskettu joistakin pääryhmistä pitkän ajan indeksisarjoja vuodesta 1975 lähtien. Vanhojen indeksien pistelukuja on jatkettu (ketjutettu) aina uusimman julkisten menojen hintaindeksin muutoksia vastaavaksi.

7. Dokumentointi

Julkisten menojen hintaindekseihin liittyvää dokumentointia on saatavissa tilaston kotisivulta sekä indeksiä tuottavasta Tilastokeskuksen yksiköstä.

Lisätietoja

Pentti Wanhatalo 029 551 2685
Vastaava osastopäällikkö:
Katri Kaaja

kui.tilastokeskus@tilastokeskus.fi
www.tilastokeskus.fi

Lähde: Julkisten menojen hintaindeksi 2015=100. Tilastokeskus

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute